

KRUIPNIEUWS

orgaan van de N.J.N. sociologengroep
29e jaargang nr. 1 oktober 1967

Red: Gerard Dirkse, Julianalaan 8, Hoevelaken
Adm.: Joke Beljers, A'damse str. weg 327 bis, Utrecht

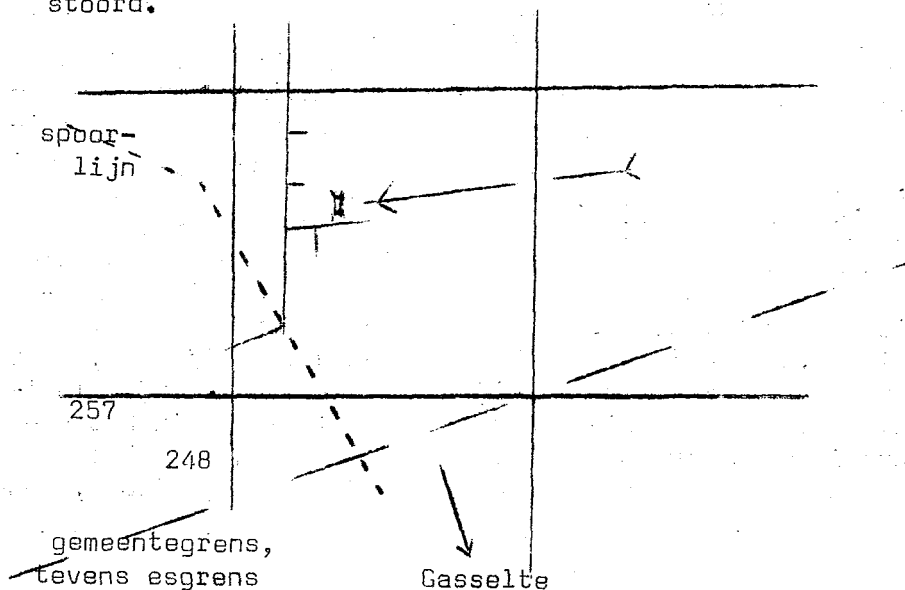
Het bosje op de Steenakkers

In het vroege voorjaar van 1965 maakte mijn vader mij attent op een klein bosje in de "Grote Kamp" tussen de zg. Steenakkers in de buurt van Gieten.

Het bosje overtrof mijn stoutste verwachtingen. Bij de eerste stap die ik erin zette was ik omringd door een homogene vegetatie van *Anemone nemorose*, *Adoxa moschatellina* en *Ranunculus ficaria*. Het was bijna majesteitsschennis om erin te gaan lopen. Tussen deze dominerende soorten ontdekte ik ettelijke sprieten, die mij zeer sterk deden denken aan *Gagea spathacea*. Het bleek inderdaad een bolgewasje en ik heb enige exemplaren naar het Rijksherbarium gestuurd. Dr. S.J. van Ooststroom antwoordde (in een brief d.d. 13-4'65), dat het inderdaad mogelijk was, maar dat er pas zekerheid kon zijn, wanneer het plantje bloeide. De individuen zijn echter de gehele zomer in het vegetatieve stadium gebleven. Ik heb het bosje het hele jaar door regelmatig bezocht en deed geregeld nieuwe, leuke vondsten.

Algemeen

Het bosje is zeer klein; hooguit 100 bij 60 meter. Vergelijking met een stafkaart van 1920 laat zien, dat het bosje toen dezelfde afmetingen had. Het ligt aan de rand van de es met vlakbij nog enige kleine bosjes, die echter lang niet zo'n rijke vegetatie hebben. Deze liggen ook hoger en droger. Zij kunnen worden gerekend tot het *Violo-Quercetum* met overgangen naar het *Querceto-Betuletum*. Alle bosjes zijn voormalige hakhoutbosjes. Volgens mijn vader zijn dit de laatste bosjes in de omgeving van Gieten die geschild zijn. Dit schillen gebeurde ten tijde van de tweede wereldoorlog, toen er een beroep moest worden gedaan op de natuurlijke looistoffen. Nu wordt er zo af en toe nog enig geriefhout uitgehaald. Voor de rest laat men het bosje aan zijn lot over, behalve dan, dat aan de rand, die aan een weggetje ligt, afval wordt neergegooid. Bijzonder kwalijk, want deze rand herbergt de rijkste vegetatie. Deze is nu enigszins gestoord.

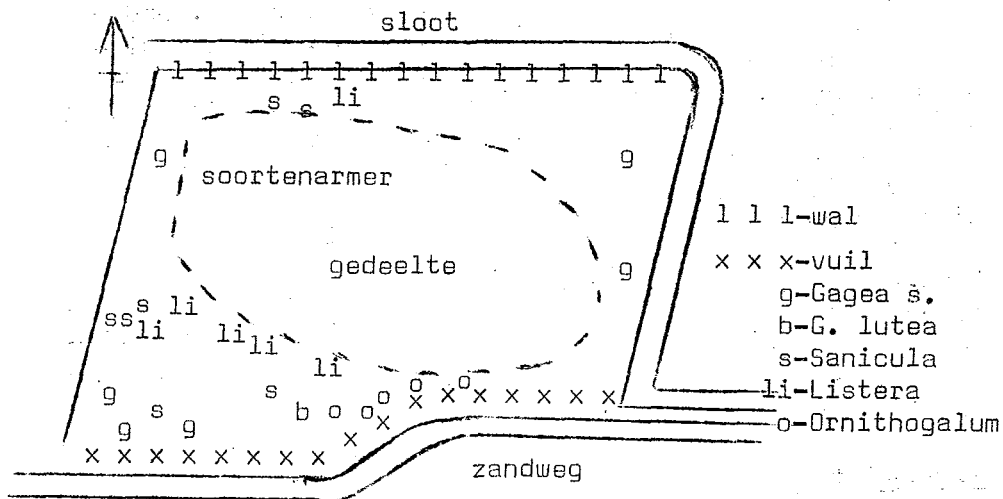
Geologie

Zoals al eerder gezegd ligt het bosje tussen de Steenakkers. Deze naam is zeer duidelijk. De akkers zijn zeer steinig. Deze stenenrijkdom in de bodem is één van de belangrijkste oorzaken, dat het bosje niet is ontgonnen. De Steenakkers staan bij de boeren zeer goed bekend en aangeschreven, want het is zg. "zware" grond. Aan de noord- en oostrand van de bosjes loopt een sloot. De verweerde bovengrond gaat op ca. 30 cm. onder het maaiveld over in een taaie vette leem. Bij het uitgraven van de sloot is de leem voornamelijk in de bosrand geworpen. Deze rand is bijzonder soortenrijk, hoewel zij geen homogene vegetatie draagt. Het grote vochthoudend vermogen van de leem verklaart de aanwezigheid van vele vochtminnende planten. Volgens de geologische kaart ligt het bosje op de grens van het "fluvioglaciaal dek ter dikte van minder dan 20 dm. op de grondmorene" en de "grondmorene, die bestaat uit minder of meer zandige verweerde keileem, die meer of minder rijk is aan noordelijke errata". In dit geval is het bijaonder rijk aan zwerfstenen. Ik heb er o.a. vele rapakivis gevonden en een fraaie gletsjermolensteen.

De vegetatie

Het Steenakkersbosje wijkt wat de vegetatie betreft sterk af van alle andere bossen en bosjes in de verre omgeving. In dit bosje is de vegetatie veel soortenrijker, wat m.i. een gevolg is van de vochtige leemige ondergrond. Opvallend is bv. al het zeer grote aantal soorten struiken (een boom aag ontbreekt, hakhout). Ik heb er tot nu toe een achttiental geteld, waarbij ik ook twee *Rubus* species heb gerekend en ook de klim en slingerplanten: *Hedera helix* en *Lonicera periclymenum*. Heesters: *Corylus avellana*, *Crataegus monogyna*, *Sambucus nigra*, *Quercus robur*, *Sorbus aucuparia*, *Viburnum opulus*, *Euonymus europaeus*, *Prunus avium*, *Fraxinus excelsior*, *Prunus spinosa*, *P. padus*, *populus tremula* en helaas ook

Prunus serotina (de alom bekende en verguisde exoot). Ondanks het feit, dat het bosje klein is zijn er duidelijk verschillen in de vegetatie te bespeuren. Het midden gedeelte is veel soortenarmer en minder homogeen dan de randen. Het rijkste gedeelte is de zuid-west hoek, waar ik ook de opnamen heb gemaakt (behalve opn. 4).

De eerste excursie in het bosje was veelbelovend. Ik vond ondermeer *Millium effusum* (gierstgras). Dit gras met zijn zeer fraaie pluimen is in de omgeving van Gieten een zeer algemene verschijning. In het Zwaansmeersveld ten noorden van Gieten is zij in grote delen aspektbepalend. *Luzula pilosa* (ruige veldbies) komt ook regelmatig voor. Opvallend waren *Adoxa moschatellina* en *Ranunculus ficaria*; soorten die in de verre omgeving niet in de bossen voorkomen. Behalve de *Gagea*: *G. spathacea* cf. vond ik ook nog op één plek *G. lutea*. Van deze bosgeelster (*G. lutea*) zijn mij ongeveer zes vindplaatsen bekend in de omgeving van

Gieten, waarvan één bij ons thuis onder de heg. Voorts vond ik er *Ornithogalum umbellatum*. Vooral in de zw. hoek van het bos zag ik een fraaie vegetatie van: *Geum urbanum*, *Stachys sylvatica*, *Anthriscus sylvestris* en *Aegopodium podagraria*. Deze laatste planten komen in de omgeving vnl. voor op vochtige slootkanten en op rudera-
le plaatsen. In dit bos zijn ze echter wel natuurlijk. Deze plantencombinatie opende goede perspectieven en in mei vond ik er *Listera ovata* en *Sanicula europaea* tussen. Volgens een mondelinge mededeling van Ru en Albert heeft Dr. j.j. Barkman in dit bosje ook *Carex sylvatica* gevonden. Ondanks intensief speuren, heb ik haar niet kunnen ontdekken. Indien zij er nog voorkomt lijkt het mij waarschijnlijk, dat zij in de zw. hoek groeit.

In het zw. gedeelte heb ik zes opnamen gemaakt. Ten tijde van opname 2 waren de *Adoxa*, de *Ranunculus* en de *Anemone* al grotendeels afgestorven. In dit deel is de *Corylis avellana* dominant. In de rest van het bos domineert de *Quercus robur*. Zie ook opname 4, die in een heel ander deel is genomen. Deze opname bevat weinig *Ranunculus* en *Adoxa*. Bij opname 3 heb ik de struiklaag niet geschat omdat er nog geen bladeren waren. De *Anemone*, *Ranunculus* en *Adoxa* stonden in volle bloei. De eerste drie opnamen (1,2,3) zijn vlak bij elkaar gemaakt, echter op verschillende data. Er valt enigszins een seizoensaspect in te bespeuren. In opn. 2 zijn de voorjaarsbloeiërs op hun retour en in opn. 3 moeten de latere bloeiërs nog komen. De hoofdbloeitijd ligt eind mei, begin juni.

Voorjaar 1966 heb ik nog een vijftal opnamen gemaakt ter hoogte van opname 2. Opname 5 is gemaakt in het rijkste deel van het bosje. Opname 6 is er enige meters ten oosten van gemaakt en opn. 7 weer iets oostelijker. Duidelijk is te zien, de overgang naar het veel armere middengedeelte. Vooral aan de *Millium* en *Polygonatum* was duidelijk te zien, dat steeds minder aan hun eisen werd voldaan. In opname 5 bloeiden beide plan-

ten optimaal, terwijl in opname 7 slechts enkele mierzige vegetatieve exemplaren stonden. Ten oosten van opname 7 kon geen opname meer worden gemaakt. De vegetatie was er niet meer homogeen genoeg. Ook is duidelijk een afname van *Corylus* en een toename van *Quercus*. Met het toenemen van *Quercus* neemt ook het dode blad op de grond toe en bedekt de kruidlaag procentueel veel minder.

Fred Bos.

Bryologische werkgroep

Ik breng even onder jullie aandacht, dat het voor enthousiaste, bemoste N.J.N.-ers mogelijk is om lid te worden van de Bryologische werkgroep zonder lid te zijn of te worden van de K.N.N.V.; uiteraard wel tegen betaling van het abonnementsgeld voor *Buxbaumia*, het blad van de werkgroep, dat momenteel f2,50 bedraagt. (Het wordt binnkort verhoogd tot een nog niet vastgesteld bedrag i.v.m. dt sterk gestegen stencilkosten en porti.) De inhoud van *Buxbaumia* bestaat voor 1/2 tot 2/3 deëluit allerlei bijdragen op bryologisch gebied en vóór de rest verslagen van de inventarisatieëxcursies, die twee keer per jaar worden gehouden gedurende een lang weekend nl. een voorjaars- en een najaarsexcursie. Het doel van deze excursies is een zo volledig mogelijke inventarisatie van de Nederlandse blad- en levermossen. Hieraan kunnen alle leden deëlnemen. Vooral voor de beginnërs, waartoe we de meeste N.J.N.-ers wel mögen rekenen, zijn deze weekenden bijzonder instructief. Daarnaast worden regelmatig determineeravonden gehouden. Voor N.J.N.-ers die zich serieus willen gaan bezighouden is het lidmaatschap van de Bryologische werkgroep aan te bevelen. Je kunt je opgeven bij de secretaris van de werkgroep: A. Touw, Oppenheim straat 57, Leiden.

Fred.

Tabel van het geslacht
Carex L.
naar vegetatieve kenmerken.

1.- Plant met kruipende wortelstok	2
- Plant zodevormend, al of niet met uitlopers	10
2.- Bladen gootvormig tot ingerold	3
- Bladen vlak	4
3.- Bladen borstelvormig, blauw of grijsgroen,
tot 1 mm. breed. Wortelstok zeer dun, ong.
1 mm. dik. Tongetje vliezig, kort. Vochti-
ge heide. Zeer zeldzaam. <u>C. dioica</u>	
- Bladen gootvormig tot samengevouwen, grijs-
groen, 1-2 mm. breed. Wortelstok 1-2 mm. dik,
scheden tot vezels verwerend. Tongetje langer
dan breed. Hoogveen. Zeer zeldzaam. <u>C. limosa</u>	
4.- Wortelstok zeer houtig, dik, ca. 5 mm. in door-
snede. Loten dicht op elkaar staand. Open
zandgrond. Makkummerwaard. <u>C. divisa</u>	
- Wortelstok dunner, loten minder dicht op el-
kaar.	5
5.- Bladen 1/2 tot 2 mm. breed	6
- Bladen 2 tot 5 mm. breed.	7
6.- Tongetje ongeveer even lang als breed, af-
gerong driehoekig. Wortelstok dun, tot 1
mm. dik. Bladen 1-1 1/2 mm. breed, meest
iets gootvormig. Zonnig grasland. Zeer
zeldzaam in F. <u>C. praecox</u>	
- Tongetje kort, boogvormig. Wortelstok vrij
dun, 1-2 mm. dik. Bladscheden iets ver-
lengd, met stevige gele of bruine rand. Droge
zandgronden. Zeldzaam in F. <u>C. ligerica</u>	
7.- Aan de stengelvoet eerst korte bladen, die
plotseling overgaan in langere. Bladen
2-3 mm. breed, stijf. Wortelstok stevig,
2-3 mm. dik. Bladscheden iets verlengd,
met stevige bruine rand. Tongetje onge-
veer even lang als breed, met bruine rand.
Zandgrond. Algemeen. <u>C. arenaria</u>	

- Overgang tussen langere en kortere bladen geleidelijk. 8
- 8.- Schederand verdikt. 9
- Schederand niet verdikt. Bladen 2-4 mm. breed, ruw. Tongetje verschillend van lengte. Moeras-sigé plaats. Algemeen. C. disticha
- 9.- Wortelstok houtig, bruin, dun, 1-1 1/2 mm. dik. Onderste bladen kort, zeer plotseling in de top versmald. Tongetje kort, boogvormig. Vóchtige grond. Zeer zeldzaam. C. brizoides
- Wortelstok 1 1/2-2 mm. dik. Onderste bladen zeer plotseling in de top versmald. Tongetje ongeveer even lang als breed. Droge zandgrond. Zeer zeldzaam. C. reichenbachii
- 10.- Bladen behaard. 11
- Bladen kaal. 12
- 11.- Beharing der bladscheden veel sterker dan die der bladen. Bladen 4-6 mm. breed. Tongetje breder dan lang. Wortelstok 2-4 mm. dik, met lange uitlopers. Bermen etc. Algemeen. C. hirta
- Bladen veel minder behaard dan bij de vorige soort en 2-3 mm. breed. Tongetje langwerpig, franjeachtig gewimperd. Wortelstok zonder uitlopers. Licht bos. Vrij zeldzaam. C. pallescens
- 12.- Plant zodevormend met uitlopers. 13
- Plant zodevormend zonder uitlopers. 26
- 13.- Bladen licht tot donkergroen. 14
- Bladen van boven groen, van onderen grijs of blauwgroen. 19
- Bladen aan beide zijden blauw- tot grijsgroen. 21
- 14.- Bladscheden met antiligula of aanhangsel. 15
- Bladscheden zonder iets dergelijks. Bladen ingerold. Tongetje boogvormig, kort. Blauwgrasland en veen. Zeldzaam. C. pulicaris
- Bladen vlak, zonder antiligula of iets dergelijks. 16
- 15.- Bladen 2-4 mm. breed. Tongetje zeer onduidelijk.

- Antiligula 1-2 mm. lang, stomp. Laagste bladscheden geel tot bruin. Blauwgrasland etc.
- Vrij zeldzaam. C. hostiana
- Bladen 1/2-1 cm. breed, scherp gekield door nerven. Tongetje ongeveer even lang als breed. Vochtige loofbossen. Zeer zeldzaam. C. strigosa
- 16.- Bladen 10-40 mm. breed. 17
- Bladen 1/2-2 1/2 mm. breed. 18
- 17.- Bladscheden met duidelijke grove dwarsnerven. Tongetje ongeveer even lang als breed. Bladen 3-7 mm. breed. Uitlopers vaak purper aangelopen. Moerassen. Algemeen. C. vesicaria
- Dwarsnervennet minder duidelijk, vooral op de lagere bladen. Bladen 5-10 mm. breed, ruw op de randen en nerven. Tongetje driehoekig. Moerassige plaatsen. Algemeen C. acuta
- 18.- Uitlopers lang of kort. De halm met aan de voet slechts enkele bladloze scheden. Bladen tot 2 mm. breed, vaak grijsgroen. Allerlei vochtige plaatsen. Algemeen. C. nigra
- Uitlopers zelden langer dan 5 cm. Bladen 1 1/2-2 mm., vrij stijf, min of meer gekromd. Halmen aan de voet met doffe bruine scheden. Tongetje zeer kort, boogvormig. Droge, grazige plaatsen. Vrij zeldzaam. C. caryophyllea
- 19.- Bladen min of meer vlak 20
- Bladen gootvormig ingerold; dan 1-2 mm. breed. Bladscheden los, met vele dwarsnerven. Tongetje boogvormig. Moerassen. Zeldzaam. C. lasiocarpa
- 20.- Tongetje langwerpige driehoekig, 6-10 mm. lang. Bladen 5-10 mm. breed. Dwarsnervennet vrij duidelijk ontwikkeld. Scheden aan de voet van de halm vaak purper, rafelend. Moerassige plaatsen. Algemeen. C. acutiformis
- Tongetje laag boogvormig, tot 3 mm. lang.

- Bladen 2-3 mm. breed. Dwarsnervennet
zeer sterk ontwikkeld. Onderste scheden
purper rafelend. Moerassen. Vrij alge-
meen. C. rostrata
- 21.- Bladen gootvormig ingerold, 2-3 mm. breed,
stijf. Tongetje afgerond. Duinen. Algemeen. C. trinervis
- Bladen vlak. 22
- 22.- Bladen 2-4 mm. breed. 23a
- Bladen 4-7 mm. breed, vrij stijf. Onder-
ste bladscheden vaak rood en met duide-
lijke dwarsnerven. Moerassen. Zeldzaam.
- C. aquatilis
- Bladen 1-2 1/2 cm. breed, gekiel door de
middennerf. Tongetje boogvormig, vrij
kort. Dwarsnerven buitengewoon goed ont-
wikkeld. Moerassen. Algemeen. C. riparia
(indien bladen 1-2 mm. breed, zie dan ook 18)
- 23a.- Bladen 2-4 mm. breed. 23
- Bladen 1/2-1 mm. breed, vaak gootvormig.
Tongetje kort, onduidelijk. Halmen met
donkere, niet rafelende scheden. Moeras-
sen. Vrij zeldzaam. C. diandra
- 23.- Bladen met scherpe kiel, stijf, 3-5 mm.
breed. Tongetje kort driehoekig of boog-
vormig. Halmen aan de voet vaak met pur-
pere, niet rafelende scheden. Vochtige
plaatsen. Algemeen. C. flacca
- Bladen niet scherp gekield, 3-4 mm.
breed, stijf. Tongetje wisselend. On-
derste scheden meest geel of licht bruin.
Allerlei vochtige plaatsen. Algemeen. C. panicea
- Bladen 2-3 mm. breed. 24
- 24.- Bladen zeer verspreid, kort behaard (lou-
pe gebruiken), 1 1/2-2 mm. breed. Aan
de voet van de halm vaak purperrode sche-
den, die rafelen. Grazige plaatsen. Zeer
zeldzaam. C. tomentosa

- Bladen geheel kaal 25
- 25.- Tongetje aan de onderste bladen afgerond driehoekig, aan de hogere zeer kort, boogvormig onduidelijk. Scheden aan de voet van de halm rood aangelopen. Heiden van de Midden-Veluwe.
C. ericetorum
- Tongetje langwerpig driehoekig. De rand van de bladschede vaak roodbruin gespikkeld. Raffelende roodbruine scheden aan de stengelvoet. Bladen 2-3 mm. breed. Blauwgrasland. Zeer zeldzaam. C. buxbaumii
- 26.- Bladen grijsgroen, sterk gootvormig tot ingerold, 2-3 mm. breed. Onderzijde der bladen glad, bovenzijde iets ruw. Tongetje onduidelijk. Strandvlakten. Vrij algemeen. C. extensa
- Bladen ten hoogste gootvormig. 27
- 27.- Bladschede met antiligula. 28
- Bladschede zonder antiligula. 30
- 28.- Bladen 1/2-1 1/2 cm. breed, door de middennerf gekield. Bladscheden los om de halm sluitend, met dwarsnerven, vaak bruin gespikkeld. Tongetje langer dan breed, ongeveer 1 cm. lang. Bos. Zeer zeldzaam. C. laevigata
- Bladen doorgaans smaller. 29
- 29.- Antiligula alleen op de hogere bladen aanwezig, geel tot bruin. Onderste bladscheden strokleurig tot bruin, zonder antiligula. Bladen 2-4 mm. breed, met ruwe randen. Tongetje langwerpig-driehoekig. Strandvlakten. Woensdrecht, Schiermonnikoog. C. punctata
- Antiligula op alle bladen aanwezig. Bladen meest glad van rand, soms ruw naar de top. Tongetje afgerond driehoekig, onduidelijk. Bladen 3-5 mm. breed, de hogere iets smaller dan de lagere. Kwelders. Algemeen. C. distans
- 30.- Bladscheden opvallend dwarsgerimpeld. Bladen 2-4 mm. breed, ruw. Adventief. Zeldzaam. C. vulpinoidea

- Bladscheden niet sierlijk dwarsgerimpeld. 31
- 31.- Bladen 5-10 mm. breed. 32
 - Bladen 3 1/2-6 mm. breed. 33
 - Bladen 2-3 1/2 mm. breed. 37
 - Bladen 1/2-2 mm. breed. 46
- 32.- Bladscheden glad, met weinig ontwikkeld dwarsnervennet. Bladen 7-12 mm. breed, met ruwe randen en nerf. Tongetje gewoonlijk breder dan lang, zelden tot even lang als breed. Slootkanten, etc. Zeldzaam, vnl. in F. C. vulpina
- Bladscheden met een goed ontwikkeld dwarsnervennet. Tongetje even lang als breed tot veel langer dan breed. Bladen 1/2-1 cm. breed, ruw. Moerassige plaatsen. Vrij algemeen. C. pseudocyperus
- 33.- Bladen grijsgroen, 3-5 mm. breed, ruw op de randen en op de nerven. Tongetje driehoekig. Moerassige plaatsen. Vrij algemeen, weinig in H. C. hudsonii
- Bladen licht- tot donkergroen. 34
- 34.- Tongetje een de lagere bladen korter dan aan de hogere. Bladen 4-5 mm. breed, aan de randen fijn ruw. Scheden glad. de lagere strogeel tot lichtbruin. Moerassige grond. Zeer zeldzaam. C. flava
- Tongetje aan de lagere even lang als aan de hogere bladen. 35
- 35.- Tongetje langer dan breed. Plant aan de voet met met lichtbruine, weinig vezelende de scheden. Bladen 4-7 mm. breed, aan de randen en onderop de middennerf ruw. Slootkanten, etc. Algemeen. C. otrubae
- Tongetje ongeveer even lang als breed, vaak met donkere rand. Bladen lichtgroen, 3-6 mm. breed, vrij plotseling in de top versmald. Bossen. Vrij zeldzaam. C. sylvatica

- Tongetje breder dan lang. 36
- 36.- Aan de voet van de halm één of meer kortere tot 5 cm. lange bladen. Bladen 3-6 mm. breed, zeer ruw aan de randen. Slootkanten etc. Algemeen. C. paniculata
- Aan de voet geen bladen die veel korter zijn dan de rest. Bladen lichtgroen, 3-5 mm. breed. Licht loofbos. Zeer zeldzaam. C. polyphylla
- 37.- Tongetje aan de lagere bladen korter dan aan de hogere. 38
- Tongetje aan alle bladen even lang. 39
- 38.- Bladen grasgroen, vlak tot iets gootvormig, 2-3 mm. breed. Onderste scheden geel tot lichtbruin. Moerassen. Algemeen. C. demissa
- Bladen donkergroen, gootvormig, stijf. Moeras. Zeer zeldzaam. C. lepidocarpa
- 39.- Tongetje ongeveer even lang als breed 40
- Tongetje langer dan breed. 42
- Tongetje breder dan lang. 44
- 40.- Halmen aan de voet met donkerbruine scheden. Bladen 2-3 mm. breed, meest slap, aan de randen ruw. Licht loofbos. Voornamelijk in Zuid-Limburg. C. divulsa
- Halmen aan de voet zonder dergelijke scheden. 41
- 41.- De lagere bladen kort, vrij snel overgaand in langere. Bladen 2-3 mm. breed. Lagere bladscheden bruin. Bos etc. Vrij algemeen. C. ovalis
- Er is geen zodanig verschil. Bladen 2-3 mm. breed, fijn ruw. Vormt zeer dichte, liggende zoden. Licht bos, etc. Algemeen. C. pilulifera
- 42.- Rand der bladschede tegenover de schijf uitgerand. Bladen 2-3 mm. breed, fijn ruw op de nerven en randen. Tongetje langwerpige driehoekig. Bos. Vrij algemeen. C. spicata
- Bladschede niet uitgerand. 43
- 43.- Bladschede met veel dwarsnerven, dunvliezig. Bladen 3-4 mm. breed. Onderste scheden strokleurig. Moerasbos. Zeldzaam. C. elongata

- Bladschede zonder dwarsnerven. Bladen 2-3 mm. breed, meestal duidelijk grijsgroen. Moerassen. Vrij zeldzaam. C. curta
- 44.- Bladscheden vaak bruingespikkeld, nauw om de halm sluitend. Bladen smal 2-3 mm. breed, vaak ruw. Tongetje laag boogvormig. Moerassen. Zeer zeldzaam. C. appropinquata
- Niet aldus. 45
- 45.- De randen der bladen bij het naar boven strijken ruw. Bladen 2-4 mm. breed, vrij plotseling in de top versmald. Scheden aan de voet der halm vaak rood aangelopen. Bossen op krijt. Vrij algemeen in kr. C. digitata
- Bladen bij het naar beneden strijken fijn ruw, 1 1/2-2 mm. breed. Bosranden of lichte loofbossen. Zeer zeldzaam. C. pairaei
- 46.- Bladen meest lang en slap, langer dan ca. 30 cm. 48
- Bladen meest korter en stijver. Onderste bladscheden geel tot bruin. 47
- 47.- Nerven der bladschede met dwarsnerven, bladscheden nauw. Bladen stijf, gewoonlijk glad, naar de top ruw. Vonen. Vrij algemeen. C. echinata
- Onderste bladscheden geel of lichtbruin. Bladen 2-3 mm. breed, glad of fijn ruw. Duinvalleien, weiden, moerasjes. C. serotina
- 48.- Bladschede tegenover de schijf V-vormig ingesneden, met roodbruine rand. Bladen stevig, aan de bovenzijde grasgroen, van onderen dof grijsgroen. Tongetje bij de hogere bladen langer dan bij de onderste. Drassig loofbos. Bunde. C. pendula
- Bladschede niet zo, los om de schede sluitend, de onderste geelgroen. Bladen tot 2 mm. slap. Tongetje kort afgerond. Voch-

tig bos. Vrij algemeen.

C. remota

Ru Rasch.

Van de redactie

Jaargang 29 zal slechts bestaan uit één nummer van vrij geringe omvang. Helaas vrienden degenen van wie de copy had moeten komen hadden niets gereed of hadden slechts weinig geschikte verslagjes voor Kruipnieuws. Het lijkt mij niet de bedoeling dat de redakteur artikelen uit zijn duim gaat zitten zuigen om toch maar met een nummer uit te kunnen komen. Nee vrienden en vriendinnen dat is niet de bedoeling. De copy moet van jullie komen en de taak van de redacteur is slechts een redigerende.

Een betere titel voor dit berichtje zou zijn geweest "Gemeenplaatsen van de redactie". Ik geloof dat een verschijnsel als waar boven tegen geschreven werd inhaerent is aan een ephemer gezelschap als het onze. Zeker het is belangrijk veel veldervaring op te doen, maar sterk vordiept wordt die ervaring door systematisch coderen en vergelijken met wat eerder en elders werd geabstraheerd. De zg. bewerking van de gegevens, geabstraheerde structuren, zowel in de ruimte als in de tijd, voegt dan wel niets toe aan het zg. feitenmateriaal, de gegevens, maar immers kan zij de in natura weinig evidente correlaties aan het licht brengen, waardoor zienswijzen kunnen ontstaan, welke stimulerend kunnen werken op het verdere onderzoek; verzamelen van gegevens.

Red.

TABEL 1 behorend bij het artikel van Fred.

Nummer	1	2	3	4	5	6	7
datum	27-5-'65	13-6-'65	3-4-'66	16-5-'66	21-5-'66	id.	id.
opp.	6x6m ²	4x4m ²	5x6m ²	6x10m ²	8x10m ²	6x8m ²	8x8m ²
bed. str. 1.	70%	90%	?	30%	90%	80%	75%
hoogte	4-5m	4-5m	4-5m	4-5m	2-5m	4-5m	4-5m
<i>Corylus avellana</i>	4	5	dom.	x	4b	4a	2b
<i>Viburnum opulus</i>	x	x	-	-	x	x	-
<i>Quercus robur</i>	1b	1b	aanw.	3	2b	3	4
<i>Euonymus europaeus</i>	xp	-	-	-	x	-	-
<i>Crataegus monogyna</i>	xp	-	-	-	x	-	-
<i>Prunus padus</i>	-	x	-	-	1a	-	-
<i>Lonicera periclymenum</i>	-	-	aanw.	x	x	x	x
<i>Populus tremula</i>	-	-	-	1	-	-	x
<i>Sambucus nigra</i>	-	-	-	-	1a	-	-
<i>Sorbus aucuparia</i>	-	-	-	-	x	-	x
<i>Hedera helix</i>	-	-	-	-	-	-	x
kruidl. bed.	95%	55%	75%	55%	95%	60%	20%
<i>Adoxa moschatellina</i>	3	1a	3	-	3	1b	-
<i>Ranunculus ficaria</i>	3	1a	3	x	3	2a	xr
<i>Anemone nemorosa</i>	3	1b	2b	3	3	3	2a
<i>Polygonatum multiflorum</i>	1a	1a	-	1a	1a	x	x
<i>Millium effusum</i>	1b	1p	xp	1b	2m	x	x
<i>Stellaria holostea</i>	xp	-	xp	1p	x	1p	1p
<i>Listera ovata</i>	xr	1p	-	-	1p	x	-
<i>Sanicula europaea</i>	-	1b	-	-	1a	-	-
<i>Geum urbanum</i>	-	1b	-	-	1a	x	-
<i>Stachys sylvatica</i>	-	xp	-	-	x	-	-
<i>Gagea spathacea</i> cf.	-	1p	-	-	-	-	-
<i>Ornithogalum umbellatum</i>	-	-	-	xp	-	-	-
<i>Oxalis acetosella</i>	-	xp	-	xp	x	-	-
<i>Rubus idaeus</i>	xp	xp	xp	-	x	x	x
<i>Deschampsia cespitosa</i>	xp.2	-	xp.2	-	x	x	x
<i>Aegopodium podagraria</i>	2b	-	1a	-	-	-	-
<i>Anthriscus sylvestris</i>	xp	xa	xp	(x)	x	-	-
<i>Urtica dioica</i>	xg	xp	xp	-	x	-	-
<i>Lonicera periclymenum</i>	xp	xp	-	-	x	-	-
<i>Taraxacum spec.</i>	xa	-	xp	-	x	x	-
<i>Hedera helix</i>	1a	3	xa	xp	2a	2a	-
<i>Poa trivialis</i>	xr	-	-	-	-	-	-
<i>Euonymus europaeus</i>	xp	xp	xp	xp	x	-	-
<i>Moehringia trinervia</i>	xp	-	-	-	x	-	-
<i>Viburnum opulus</i>	xa	xa	xp	xp	x	x	-
<i>Galeopsis tetrahit</i>	xp	xp	-	xp	x	x	-
<i>Galium apparine</i>	xr	-	-	-	x	x	-
<i>Prunus padus</i>	xp	xp	-	-	-	x	-
<i>Crataegus monogyna</i>	-	xa	xp	-	x	x	-
<i>Sambucus nigra</i>	-	xr	-	-	-	-	-
<i>Rubus fruticosus</i> spec.	-	xp	-	xp	-	-	-
<i>Galium palustre</i>	-	xr.	-	-	-	-	-
<i>Corylus avellana</i>	-	-	-	xa	-	-	-
<i>Corydalis claviculata</i>	-	-	-	xp	-	x	-
<i>Populus tremula</i>	-	-	-	xp	x	-	-
<i>Ribes sylvestre</i>	-	-	-	-	x	-	-
<i>Prunus avium</i>	-	-	-	-	()	-	-
<i>Quercus robur</i>	-	-	-	-	x juv.	-	-
<i>Holcus mollis</i>	-	-	-	-	x	-	x
<i>Lysimachia vulgaris</i> cf.	-	-	-	-	x	-	-
<i>Stellaria media</i>	-	-	-	-	-	x	-
<i>Convalaria majalis</i>	-	-	-	-	-	x	x
<i>Majanthemum bifolium</i>	-	-	-	-	-	-	1p
<i>Lapsana communis</i>	-	-	-	-	x	-	-
<i>Ajuga reptans</i>	-	-	-	-	-	-	x
<i>Lophocolea heterophylla</i>	x	-	x	x	x	x	x
<i>Eurhynchium praelongum</i>	x	x	x	-	x	-	x
<i>Mnium hornum</i>	x	-	x	-	-	-	x
<i>Plagiothecium laetum</i>	x	-	-	-	x	x	x
<i>Hypnum cupressiforme</i>	-	-	-	x	-	-	x
<i>Brachythecium rutabulum</i>	-	-	-	x	-	-	-
<i>Isoperigium elegans</i>	-	-	-	-	-	-	x

De moslaag koncentreerde zich rond de boomvoeten